

De baron von Münchhausen

Over het boek

Auteur: Wouter Deprez

Illustrator: Randall Casaer

Uitgeverij: De Eenhoorn

Jaar van uitgave: 2020

Over de makers

Wouter Deprez (1975) is vooral gekend als komiek en cabaretier bij het grote publiek. Hij schrijft ook columns voor kranten en heeft enkele boeken op zijn naam die het leven zoals het is beschrijven met de nodige humor (bijv. “Waarom je moeder en ik altijd een kamerjas dragen” en “De hond is een beetje kapot”). Hoor je hem graag vertellen over de baron, surf dan naar <https://www.langzullenwelezen.be/nieuws/overdrijven-is-een-cadeautje-voor-de-lezer-wouter-deprez-over-zijn-boek-baron-von-munchhausen-in-vandaag> (vanaf 3:00 gaat het over het boek).

Randall Casaer (1967) is artiest, auteur, tekenaar, mensenfluisteraar, winkelier, en grommelpot (aldus zijn website). Hij is de huisillustrator van “De Slimste Mens ter Wereld” en regisseur van heel wat Vlaamse cabaretiers. De Baron is niet zijn eerste samenwerking met Deprez. Hij illustreerde ook al eerder boeken van hem. Zijn stijl wordt omschreven als “zwierig, virtuoos, lichtvoetig, poëtisch, grappig, bedrieglijk eenvoudig, op zoek naar tovenarij en vol van mededogen” (<https://www.elkedagboeken.be/auteurs/randall-casaer>). Een gesprek met Randall kan je beluisteren op <https://zwijgenisgeenoptie.be/randall-casaer/>.

1. VERHAAL

1.1 Bijzondere beestjes

De verhalen van de baron zijn korte fragmenten uit zijn leven. Ze lezen heel anders dan één lang verhaal. Toch heeft Deprez een extra verbindend element in zijn versie gestopt door verhalen te selecteren waarin dieren een rol spelen.

- Kunnen de lezers enkele verhalen opsommen?
- Welk verhaal is hen het meeste bijgebleven?
- Met de dieren in de verhalen loopt het vaak niet goed af. Meer nog, hun ongeluk wordt in geuren en kleuren beschreven. Hoe vonden de juryleden dat?
- Daarnaast heeft de baron ook enkele dieren die hij een warm hart toedraagt. Welke? (zijn paarden en honden) Vonden de lezers deze verhalen anders?
- Alles in beschouwing genomen, is de baron een dierenliefhebber volgens hen of net niet?
- Lezen de juryleden graag zo'n bundel met verschillende verhalen of liever één lang verhaal?

1.2 Bombastisch taalgebruik

Overdrijvingen vinden we niet alleen terug in de inhoud van de verhalen (zie “Dubbel en dik erover”) maar ook in hoe ze geschreven en geïllustreerd zijn (zie hieronder).

- Wat vonden de lezers van de taal in het boek? Je kan ter vergelijking de openingsparagraaf van enkele andere boeken uit de selectie voorleggen. Je kan ook de titels van de boeken naast die van dit boek leggen “De baron von Münchhausen: Zijn beste, meest buitengewone en bijzonderste belevenissen barstensvol branie en zonder bluf of bombast.”
- Is de weelderige schrijfstijl noodzakelijk voor het verhaal? Neem de proef op de som en herschrijf/vertel een korte passage zonder alle bombarie. Je kan de volgende richtlijnen meegeven om de juiste toon te vinden: denk dat je een nieuwslezer bent – gebruik korte zinnen – vertel alleen de feiten, geen indrukken of interpretaties – schrijf in de derde persoon.
- Wat verandert er als je de stijl wijzigt?
- Denken de lezers dat de invloed van schrijfstijl voor dit boek uitzonderlijk is of altijd zo een belangrijke rol speelt?
- En wat met de rol van de auteur, in dit geval Deprez, die als komiek de kunst van het overdrijven natuurlijk beheerst?

1.3 Ongelooflijk getekend

De tekeningen van Casaer passen in vele opzichten uitstekend bij het verhaal.

- Hoe zouden de lezers de tekeningen omschrijven? (uitbundig, vaag, suggestief, speels, zwierig, grappig, gedetailleerd...)
- Welke techniek gebruikt Casaer? (aquarel en inkt, hoofdzakelijk zwart/wit)
- Hoe passen de tekeningen bij het verhaal? (uitbundig zoals de verhalen, vlekken, vegen en veel witte achtergrond zoals de grens tussen verbeelding en werkelijkheid, speels zoals de baron, gedetailleerd zoals de vertelstijl)
- Hadden kleurrijke tekeningen beter gepast bij een kleurrijk verhaal? Waarom wel/niet?
- Hebben de juryleden een favoriete tekening? Zijn er tekeningen die meerdere keren gekozen zijn? Of hebben de favoriete illustraties iets gemeen?

2. VERWERKING

2.1 Dubbel en dik erover

De verhalen van de Baron van Münchhausen staan garant voor forse overdrijvingen. Maar overdrijven is niet per se liegen.

- Hoe zouden de juryleden de verhalen zelf benoemen? Je kan hen de volgende woordenreeks aanreiken om uit te kiezen: waar, onwaar, overdreven, gelogen, nonsens, verzinsels, aangedikt, fantastisch, wonderbaarlijk, buitengewoon, bijzonder.
- Welke invloed heeft het voorwoord in het boek op hun keuze? Lees ter opfrissing een paar lijnen uit die intro waarin de baron stelt dat anderen alles overdreven hebben.
- Is overdrijven liegen? Waar ligt de grens?
- Zijn er verhalen die de juryleden niet geloofden? Waarom?

Opdracht

MATERIAAL

- pen en papier
- de nodige verbeelding

Kies één van de verhalen uit het boek en maak er een nog gekkere, aangedikte, over the top versie van. Je kan dit doen door het verhaal neer te schrijven terwijl de groep mondeling ideeën aanreikt of de groep in kleinere groepjes te verdelen en elk team hun versie te laten schrijven en dan met de rest te delen. Zo krijg je verschillende versies van hetzelfde verhaal. Werkt zowel offline (met pen en papier) als online (computer).

2.2 Een bijzondere hervertelling

Deprez is niet de eerste die het verhaal van de baron vertelt. Het rijtje bevat onder andere Rudolf Erich Raspe, G. A. Bürger, Godfried Bomans, Jeroen Brouwers en Nicolaas Matsier. Verzamel enkele voorbeelden en vergelijk de versies. Kijk bijvoorbeeld naar een specifiek verhaal. En vergeet zeker de illustraties niet!

- Kenden de juryleden de verhalen van de baron?
- Heeft de baron echt bestaan volgens hen? (in het kort: ja, voor een langere versie, zie https://nl.wikipedia.org/wiki/Karl_Friedrich_Hieronymus_von_M%C3%BCnchhausen) Waarop baseren ze hun oordeel?
- Hoe heeft Deprez de hervertelling aangepakt in vergelijking met andere versies? En Casaer?
- Bij dit boek hoort ook een luister-cd. Wat vonden de juryleden daarvan? Voegt deze iets toe aan het verhaal? Zo ja, wat precies?

Online versies en/of info:

- Raspe: https://dbnl.org/tekst/rasp001kluc01_01/rasp001kluc01_01_0001.php
- Bürger: zoek op Google – afbeeldingen
- Bomans: zoek op Google – afbeeldingen
- Brouwers: zoek op Google – afbeeldingen
- Matsier: <http://www.leesfeest.nl/boek/avonturen-van-baron-von-m%C3%BCnchhausen>

2.3 Loopje met de waarheid

Link: In een aantal andere boeken in de selectie wordt er met de waarheid een loopje genomen, maar niet altijd op dezelfde manier. Vergelijk de bijzondere verhalen van de baron met de ongelooflijke avonturen van Esi (“Vrijdag kom ik weer thuis”), de buitengewone moeder van Jonna (“Mijn moeder is een gorilla”) en de speciale verdwijning van Leo (“Dat met Leo”).

- Hoe zit het met het bijzondere in elk boek?
 - Wie of wat maakt dit verhaal of aspect in het verhaal buitengewoon?
 - Hoe belangrijk is dit voor het boek? Wat zou er veranderen als dit speciale element niet aanwezig was in het verhaal?
 - Tot slot, wat denken de juryleden over boeken en hun relatie met de werkelijkheid? Moeten verhalen helemaal echt zijn om leuk te zijn, of om geloofwaardig te zijn, of om te ontroeren, of om ...?
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.